

УДК 027.021(477)

Т. В. Добко

кандидат історичних наук,

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського,

завідувач відділу довідково-бібліографічного обслуговування

ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИЙ ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМ. В. І. ВЕРНАДСЬКОГО: СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК

Стаття присвячена історії створення Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського НАН України (НБУВ) та проблемі наповнення її фондів довідковими й енциклопедичними виданнями, зокрема, тематичними енциклопедіями.

Ключові слова: наукова бібліотека, бібліотечні фонди, енциклопедичні видання, тематичні енциклопедії.

Article is devoted to the history of the The Vernadsky National Library of Ukraine and the problem of filling its assets reference and encyclopedic publications, including thematic encyclopedias.

Keywords: library science, library collections, encyclopaedias, thematic encyclopedia.

Створення Національної бібліотеки України (НБ) було однією з найвизначніших подій початку ХХ ст. «Закон про утворення фонду “Національної бібліотеки Української держави”», розроблений М. П. Василенком, В. І. Вернадським, В. О. Кордтом, ухвалений Радою Міністрів, підписаний гетьманом Павлом Скоропадським 2(15) серпня 1918 р. (набув чинності після опублікування у «Державному віснику» 8(21) серпня 1918 р.) затвердив створення національної книгозбірні, заклав її основні концепції діяльності [2].

23 серпня (5 вересня) 1918 р. було утворено Тимчасовий комітет для заснування Національної бібліотеки Української держави в м. Києві. Цей день фактично вважається початком діяльності Бібліотеки. До складу Тимчасового комітету входили: голова – академік В. І. Вернадський (перший президент Української академії наук) і його члени: С. О. Єфремов, Г. П. Житецький, В. О. Кордт, професор А. Ю. Кримський, секретар комітету Е. Ю. Перфецький.

Фундатори не лише декларували принципи формування універсального книжкового і рукописного фонду, збирання творів національного друку, стародруків, музичної, картографічної спадщини про Україну та український народ, а й бачили бібліотеку загальнодоступною науковою установою, науковим центром бібліотекознавства, бібліографознавства, бібліографічної роботи на Україні, «поза політичними і суспільними настроями, що постійно змінювалися» [4].

2 вересня 1918 р. Тимчасовий комітет Національної бібліотеки Української держави в м. Києві під головуванням академіка В. І. Вернадського поставив першочерговим завданням створення, разом з відділами україніки та рукописів, Довідкового відділу.

Так, у документі Тимчасового комітету про заснування Національної бібліотеки Української держави у м. Києві від 2 вересня 1918 р. зазначалося: «При ній [бібліотеці] має одчинитися систематично дібраний Справочний Відділ, складений з декількох десятків тисяч томів на зразок того, що існує в добре зорганізованих бібліотеках цього типу: в Британському Музеєві, в Берлінській або Вашингтонській бібліотеках. В тім відділі мають бути згуртовані книжки по мовам, наукам, педагогічному життю, техніці, закони й постанови правительства та громадських установ. Тут мають зосередитися найкращі, найновіші й найважливіші книжки для всіх наук і для всякого прикладання їх до життя, писані

всіма мовами, і систематично дібраний відділ *Ucrainica*. Цьому справочному відділові треба постановитися в особливо зручну форму користування для всіх тих осіб, які забажають працювати в бібліотеці» [3, с. 3].

Великого значення у перші роки адміністрація надавала організації та упорядкуванню книжкового фонду. Найголовнішим завданням було формування фонду, визначення шляхів збирання, використання. Багато довідково-бібліографічних видань надійшло до НБ в колекціях видатних діячів науки і культури.

Як зазначав директор Бібліотеки С. Й. Постернак: «Справочний Відділ (шифр Відділу – I) було організовано ще в 1921 році, коли було одібрано до 2 тисяч всяких справочних виданнів, енциклопедій, словників, каталогів, тощо. До цього відділу поступав весь аналогічний матеріал із сортувалень, і таким чином в ньому мав збиратися *весь* справочний матеріал без огляду на те, чи має він хоч якусь справочну вартість і чи придатний і потрібний для справок чи ні. В такому вигляді Справочний Відділ і функціонує; при читальні, має окремих картковий каталог, приступний читачам» [8, с. 18].

Але наприкінці 1922 р. принцип організації Довідкового відділу було переглянуто, в основу його формування було покладено принцип «життєвості». Зазначалося, що «в склад його повинні входити не всі справочні книжки, що їх має В. Б-ка [Всенародна бібліотека], а тільки ті, що мають живий, сучасний інтерес, а не історичне тільки значіння; справочні книжки вузько спеціального характеру, запит на які може бути дуже рідкий, в склад його також не включаються» [8, с. 30-31].

На засіданні Ради Всенародної бібліотеки України при ВУАН 17. 04. 1923 р. було обговорено і затверджено «Інструкцію Справочного відділу», проект якої склав В. Ф. Іваницький і розглянула Комісія Ради Бібліотеки [14, арк. 7–8]. У 1923 р. довідковий відділ нараховував уже близько 3000 томів енциклопедій, словників, юридичних довідників, збірок законів, декретів та інших документів [9, с. 17].

В Інструкції йшлося про принципи формування довідкового фонду, необхідність його постійно оновлення, поповнення новими, сучасними виданнями, описано структуру фондів. Інструкція досить детально і чітко розкривала напрями формування довідкового фонду, відзначала принципи наукового підходу до відбору видань, висвітлювала універсальний характер фондів [14, арк. 7]. Основними складовими одиницями фонду визначені загальні та спеціальні енциклопедії; календарі, альманахи, щорічники (історичні, генеалогічні, церковні, адресні, статистичні, біографічні), словники філологічні (орфографічні, етимологічні, історичні, порівняльні, синонімічні, іноземних мов, термінологічні, чужоземних слів) тощо [8, арк. 7–8].

Як зазначав С. Й. Постернак, «За 5 років свого існування Всенародна бібліотека України не тільки наздогнала всі бібліотеки УСРР, а й встигла своїми розмірами зайняти перше місце в усій УСРР, встигла пройти шлях, який не проходила жодна бібліотека всесвіту» [9, с. 22].

За перші роки формування Бібліотеки, порівняно невеликий історичний період, відбулося становлення ВБУ як національної установи світового рівня, визначення наукових засад формування та опрацювання фондів, обслуговування читачів, становлення довідково-бібліографічної діяльності, розвиток бібліографознавчих, бібліотекознавчих, книгознавчих наукових досліджень.

Багатогранна діяльність НБУВ, у тім числі й питання формування фондів, докладно висвітлена у монографіях, наукових статтях Л. А. Дубровіної і О. С. Онищенко «Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1918–1941» (К., 1998), «Історія Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 1941–1964» (К., 2003), «Історія Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 1965–1991» (К., 2008) [5, 6, 7].

Значний вплив на покращення комплектування довідково-бібліографічних фондів бібліотек мала постанова Ради Міністрів СРСР та ЦК КПРС від 25 червня 1955 р. № 1185 «О мерах по улучшению использования научной и технической литературы, патентов и каталогов». Постанова Ради Міністрів УРСР від 25 липня 1955 р. № 898 «Про заходи щодо поліпшення використання наукової і технічної літератури, патентів і каталогів зарубіжних країн в Українській РСР» зобов'язала розробити заходи щодо розширення фондів іноземної наукової і технічної літератури у Державній публічній бібліотеці (ДПБ) і бібліотеках системи АН УРСР [16]. Згодом було прийнято постанову, якою передбачалося

збільшення коштів у бюджеті Бібліотеки на закупівлю літератури, удосконалення книгообміну, врахування під час закупівлі літератури конкретних побажань науковців. Важливо, що постановою Президії АН УРСР від 4 серпня 1955 р. було зобов'язано ДПБ підготувати зведений ретроспективний каталог іноземних періодичних видань за 1945–1955 рр., що зберігаються у фондах бібліотек АН УРСР, систематично публікувати списки нових надходжень монографічних і довідкових видань [16, арк. 46].

У вересні 1955 р. Президія АН УРСР ухвалює постанову «Про заходи щодо поліпшення використання наукової і технічної літератури зарубіжних країн», що значно активізує міжнародний книгообмін. 1955 р. Президія АН УРСР вжила заходів з поліпшення використання наукової і технічної літератури зарубіжних країн у системі АН УРСР. Державній публічній бібліотеці УРСР надано право безпосереднього обміну виданнями з іноземними установами та організаціями. Вжито заходів з розширення фондів іноземної науково-технічної літератури в ДПБ і бібліотеках окремих наукових установ АН УРСР, а також щодо обслуговування цією літературою науково-технічних працівників АН УРСР [10].

У 1964 р. довідково-бібліографічний фонд відділу бібліографії ДПБ нараховував 26565 видань [15, арк. 24], у 1968 р. – 36130 прим. [13, с. 19].

Від 1939 р. здійснюється систематичне інформування про нові надходження зарубіжних періодичних видань і книг до бібліотек АН УРСР. Ураховуючи важливість довідкових і бібліографічних видань для забезпечення потреб науки і виробництва та з метою поліпшення науково-бібліографічної інформації читачів було видано «Список іноземних бібліографічних і патентних журналів, які одержує в 1957 році Державна публічна бібліотека Академії наук УРСР» (К., 1957), «Список іноземних довідників і бібліографічних покажчиків, які одержали в 1950–1956 роках Державна публічна бібліотека і наукові установи Академії наук УРСР» (К., 1957).

Наступний ретроспективний покажчик зарубіжної довідкової літератури, що надійшла до бібліотек наукових установ – «Довідкова зарубіжна література у фондах Центральної наукової бібліотеки та бібліотек наукових установ Академії наук УРСР: систематичний покажчик (надходження за 1955–1964 рр.)» (К., 1967) – містив відомості про надходження до 49 бібліотек АН УРСР і відображав 1357 назв. Аналогічний ретроспективний покажчик, що охоплював надходження за 1966–1970 рр. («Довідково-бібліографічні зарубіжні книжкові видання у фондах ЦНБ та бібліотек наукових установ АН УРСР». – К., 1973), уміщував відомості про надходження до 65 бібліотек АН УРСР і відображав 1260 назв. Від 1974 до 1991 р. покажчик виходив раз на два роки під назвою «Довідково-бібліографічні зарубіжні книжкові видання у фондах ЦНБ і бібліотек наукових установ АН УРСР» і, відповідно, містив документи цього періоду. Від 1992 р. покажчик виходив під назвою «Довідкові та бібліографічні книжкові видання у фондах бібліотек наукових установ АН України», від 2003 р. – «Енциклопедичні, довідкові та бібліографічні зарубіжні книжкові видання у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського і бібліотек науково-дослідних установ НАН України», де відображено надходження за останні два – три роки, зокрема «Енциклопедичні, довідкові та бібліографічні зарубіжні книжкові видання у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського і бібліотек науково-дослідних установ НАН України (надходження 2003–2005 рр.)» (К., 2007).

Отже, у НАН України було налагоджено систематичне інформування користувачів про важливі нові іноземні довідково-бібліографічні, енциклопедичні видання, яке нині продовжується з застосуванням нових інформаційних технологій і відображається в електронних каталогах бібліотек.

Розкриває унікальні енциклопедичні фонди НБУВ і науковий каталог «Франкомовні довідкові та бібліографічні видання XVIII – поч. XX ст. у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського» (К., 2008) [11].

Цілком погоджуємося з Л. А. Дубровіною та О. С. Онищенком, які, встановлюючи історичну справедливість, повертаючи нашій країні правдиву історію заснування та діяльності Бібліотеки, віддаючи належне вченим, культурним діячам і бібліотекарям, які створили і розвивали бібліотеку, стверджують, що тісна співпраця з Академією наук України дозволила зберегти Бібліотеку як національну не за назвою, а за змістом її фондів, функціями та роллю у суспільному і культурному житті України, зберегти і примножити гордість нашої держави. «Бібліотека нагороджувала, зберігала,

опрацьовувала величезну книжкову та рукописну спадщину України, розвивала ідеї національного книжного фонду та національної бібліографії. Це дозволило підтримувати ідейну традицію фундаторів Бібліотеки, пронести її упродовж десятиліть та відродити вже за сприятливих умов сучасного життя, коли Україна стала незалежною державою» [5, с. 7].

Нині довідково-бібліографічний фонд (ДБФ) Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського – найзначніше в Україні за обсягом і унікальне за змістом та науково-інформаційним значенням зібрання документів нормативного характеру, енциклопедій, довідників, словників, бібліографічних посібників. Фонди відділу довідково-бібліографічного обслуговування є складовою спеціалізованою частиною ресурсів Бібліотеки, до якого з метою оперативного задоволення інформаційних запитів користувачів внесено найважливіші довідково-бібліографічні документи. ДБФ – один із основних ланцюгів інформаційно-пошукової системи бібліографічного пошуку та бібліографічного інформування, основа всіх напрямів бібліографічної діяльності бібліотеки і довідково-бібліографічного обслуговування читачів. У ньому зібрано понад 175 тис. найрізноманітніших джерел інформації: вітчизняні та зарубіжні енциклопедії, словники, довідники, видання органів національної бібліографії та науково-технічної інформації України й інших держав, друковані каталоги найбільших бібліотек світу, електронні довідково-бібліографічні ресурси. У фонді представлено різні типи видань: книги (19 %); бібліографічні періодичні видання (61 %); видання, що продовжуються (10 %); періодичні видання (19,5 %). Понад 10 тисяч примірників нараховує фонд зарубіжних видань, де зібрані, переважно, енциклопедії, галузеві довідники (найбільш цінні з наукового погляду), міжнародні та національні бібліографічні видання країн Європи й Америки.

Популярними у користувачів є енциклопедії, адже це – основний вид довідково-інформаційних видань, у яких досить концентровано (фахово й стисло) відображено питання тієї чи іншої галузі науки або діяльності, і, водночас, надано головну, основну інформацію, а універсальні (або національні) енциклопедії є своєрідними візитівками держави (Britannica, Brockhaus, Larousse, Americana тощо). Стаття 12 Закону України «Про інформацію» визначає, що інформацією довідково-енциклопедичного характеру є систематизовані, документовані, публічно оголошені або іншим чином поширені відомості про суспільне, державне життя та навколишнє природне середовище [1].

Дослідниця енциклопедичної справи Н. І. Черниш у книзі «Українська енциклопедична справа: Історія розвитку, теоретичні засади підготовки видань» (Л., 1998) подає сучасну типологію енциклопедій, які вона розрізняє за цільовим призначенням, читацькою адресою, характером інформації, за структурою, обсягом, форматом [12].

За характером інформації можна виділити універсальні, галузеві, спеціалізовані та регіональні енциклопедії. Серед галузевих енциклопедій виділяються підгалузеві та міжгалузеві. Спеціалізовані енциклопедії, на відміну від галузевих, містять відомості з певної проблеми, розкривають одну локальну тему, висвітлюють питання або факти життя та діяльності видатного діяча, науковця, митця, літератора (їх називають тематичними, персональними енциклопедіями). У них більш поглиблено розкриваються питання, терміни, поняття досліджуваної теми. Дуже популярні географічні, мистецтвознавчі, історичні тематичні енциклопедії. Тематичні наукові енциклопедії призначені швидше для професіоналів у кожній конкретній галузі, ніж для людей, що бажають просто розширити свій кругозір або знайти відповідь на те чи інше запитання.

ДБФ НБУВ уміщує широкий спектр довідково-енциклопедичних видань різних видів і жанрів, де представлені енциклопедії різних країн і епох, які є важливими авторитетними джерелами.

Завжди користуються попитом у читачів вітчизняні універсальні та галузеві енциклопедії: «*Енциклопедія Сучасної України*» (Т. 1–11. – К., 2001–2011; видання продовжується), «*Енциклопедія українознавства*» (в 11 т., перевидання в Україні. – Л., 1993–2003), «*Українська радянська енциклопедія*» (два видання; К., 1959–1985), «*Юридична енциклопедія*» (в 6 т. – К., 1998–2004), «*Енциклопедія історії України*» (Т. 1–8. – К., 2005–2011; видання продовжується).

У новітній період незалежної Української держави активізувалися дослідження з питань історії, правознавства, культурології, українознавства, які втілюються як у наукові, академічні видання, так і

науково-популярні, розраховані на різну читацьку аудиторію: «Енциклопедія етнокulturознавства. Понятійно-термінологічний інструментарій, концептуальні підходи» (за ред. Ю. І. Римаренка. – К., 2000–2001), «Мала енциклопедія теорії держави і права» (К., 2010), «Мала енциклопедія етнодержавознавства: етнос і соціум» (відп. ред., кер. авт. кол., упоряд. Ю. І. Римаренко. – К., 1996), «Українське козацтво: мала енциклопедія» (С. В. Абросимова [та ін.]. – К.; Запоріжжя, 2002; 2-е вид., доп. і перероб. – 2006), «Енциклопедія Трипільської цивілізації» (В 2 т. – К., 2004), «Українська народна енциклопедія» (Л., 1996), «Мала енциклопедія українського народознавства» (Л., 2007), «Дорогоцінна енциклопедія українознавства» (Донецьк, 2009), «Енциклопедія нашого українознавства О. Кривенка, В. Павліва (2-ге вид. – К., 2003), «Велика ілюстрована енциклопедія України» (Борисенко В. К., Брюховецька Л. І., Веселовська Г. І. та ін. – К., 2009), «Дорогоцінна енциклопедія українознавства: традиції, свята, обряди, народна мудрість, фольклор» (ред.-уклад. О. В. Зав'язкін. – Донецьк, 2011), «Політична енциклопедія» (голова редкол. Ю. Левенець; упоряд. Ю. Шаповал. – К., 2011) та ін.

Низка енциклопедичних видань висвітлює питання культури і мистецтва: «Мала енциклопедія Театру на Подолі» (авт. та упоряд. С. Г. Васильєв, В. М. Жежера. – К., 2008), «Українська енциклопедія джазу» В. С. Симоненка (К., 2004), «Енциклопедія для видавця та журналіста» (К., 2010) тощо.

Серед тематичних енциклопедій вирізняються енциклопедії домашнього господарства, енциклопедії за гендерною ознакою (для чоловіків, жінок), що містять необхідну інформацію з широкого кола питань, необхідних у повсякденному житті. До прикладу, енциклопедії здоров'я жінки, – досить специфічні збірники інформації, але містять усі важливі питання, які можуть виникнути у жінки щодо здорового способу життя, профілактики захворювань, надання першої медичної допомоги чи лікування («Сучасна енциклопедія краси та здоров'я жінки» (Донецьк, 2007), «Жіноча енциклопедія краси і здоров'я» (Донецьк, 2005), «Золота енциклопедія сучасної жінки: доля, здоров'я, життя» (Донецьк, 2006) тощо).

Значну колекцію у ДБФ НБУВ складають видання зарубіжних країн, багато з яких нині видаються в перекладах українською або російською мовами: «Оксфордская иллюстрированная энциклопедия» (в 9 т.; ред. В. Фукс. – Москва, 1999–2001), яка відображає фізичний світ і Всесвіт, світ природи, світову історію, мистецтво, винаходи і технології, «Энциклопедическое изложение масонской, герметической, каббалистической и розенкрейцеровской символической философии» Х. М. Палмера (пер. с англ. – Москва, 2007), «Энциклопедия ангелов» (Льюис Дж., Оливер И.; пер. с англ. – Ростов-на-Дону, 1997) тощо.

Розмаїттям відрізняються й енциклопедичні видання російських науковців: від ґрунтовних академічних видань до науково-популярних, авторських енциклопедій: «Общественная мысль России XVIII – начала XX века: Энциклопедия» (отв. ред. В. В. Журавлев. – Москва, 2005), «Славянская мифология: Энциклопедический словарь» (науч. ред. В. Я. Петрухин. – Москва, 1995), «Славянская мифология: Энциклопедический словарь» (отв. ред. С. М. Толстая; 2-е изд. – М., 2002), «Славянская энциклопедия. Киевская Русь – Московия» (в 2 т.; авт.-сост. В. В. Богуславский. – Москва, 2005), «Славянская энциклопедия. XVII век» (в 2 т.; авт.-сост. В. В. Богуславский. – Москва, 2004), «Русское масонство. 1731 – 2000: Энциклопедический словарь» А. І. Серкова (Москва, 2001).

Останнім часом з'явилися нові теми для викладу у вигляді енциклопедичних знань. Зокрема, вийшли «Энциклопедия бодибилдинга» (Москва, 2000), «Энциклопедия свадьбы» (Москва, 2001) тощо. Отже, у форматі енциклопедій нині випускають збірники інформації з будь-яких сфер життя людини, що поповнюють фонди НБУВ як універсальної книгозбірні.

В останні роки українські видавництва надають перевагу підготовці енциклопедичних видань для дітей, що пояснюється популярністю такого ресурсу в читачів і комерційним інтересом видавців. Спеціалізуються на цьому видавництва «Махаон», «Країна мрій», «Перо» (Київ), «Фоліо», «Пегас», «Промінь» (Харків) та інші.

У доробку видавництва «Країна мрій» (серія «Атласи та енциклопедії») низка перекладних, гарно ілюстрованих енциклопедій, які мають освітній, пізнавальний характер, розраховані на різні вікові категорії. Серед них: «Видатні особистості: повна ілюстрована енциклопедія» (К. Гіффорд (уклад.),

Р. Фещенко (пер. з англ.). – К., 2008), «Світ динозаврів: Повна ілюстрована енциклопедія» (Берні Девід; Т. Котляревська (пер.). – К., 2006), «Повна ілюстрована енциклопедія Ерудита» (Вільямс Б. – К., 2008), «Всесвітня історія: повна ілюстрована енциклопедія» (Бінгем Дж., Чандлер Ф., Таплін С. – К., 2007), «Повна ілюстрована енциклопедія Чомучки» (Паркер С., Вільямс Б.; А. Горобець (пер. з англ.). – К., 2007), «Повна ілюстрована енциклопедія школяра» (пер. з англ. – К., 2010), «Світ науки. Повна ілюстрована енциклопедія» (уклад. Х. Берд, пер. з англ. О. Здір. – К., 2008), «Лицарі та зброя: повна ілюстрована енциклопедія» (Фірс Р.; пер. М. Сиволап. – К., 2008) та ін.

Харківське видавництво «Фоліо» видає серію «Дитяча енциклопедія», у якій вийшли книги, що висвітлюють спорт, тваринний та рослинний світ, математику, літературу, географію, архітектуру, автомобілі, інші цікаві для дітей теми. Прекрасну енциклопедію «Український космос» видало видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», над якою працювали В. Чередниченко, С. Грабовський, В. Аблицов, В. Гаркуша, І. Малкович (К., 2009).

Однак на сучасному етапі у питанні формування ДБФ спостерігаємо певні протиріччя. З одного боку, на ньому відображається загальне недостатнє фінансування науки, поповнення бібліотечних фондів важливими іноземними довідковими виданнями. Через вимушене скорочення комплектування необхідних енциклопедій і словників з'являються прогалини в бібліотечних фондах. З іншого боку, нині все більше довідкових, енциклопедичних видань надаються користувачам через мережу Інтернет, видаються на CD/DVD-дисках, що дуже зручно і компактно, а головне – забезпечується швидкий ефективний доступ до інформації.

Зважаючи на це, НБУВ формує колекції традиційних та електронних енциклопедій усіх типів, здійснює пошук онлайн-енциклопедій, вільно представлених в Інтернеті, їх архівує і систематизує, організовує доступ користувачів, а також здійснює оцифрування рідкісних друкованих видань.

Незважаючи на появу всесвітньої електронної Вікіпедії, яка динамічно розвивається, завойовує популярність демократизмом формування і оперативністю відображення подій, і на сьогодні є одним з найбільших україномовних електронних сховищ знань, традиційні енциклопедичні видання залишаються найавторитетнішими джерелами інформації, адже у їх підготовці, написанні статей беруть участь найкращі науковці та фахівці з різних галузей знань.

Необхідність розвитку і поширення української мови потребує створення насамперед якісного інформаційного продукту українською мовою, зокрема, й в електронному середовищі. Зважаючи на це, фахівці бібліотек вирішують два взаємопов'язаних завдання: інформують користувачів про доступні універсальні довідкові видання, спрямовують зусилля на формування електронних бібліотек довідково-енциклопедичного профілю, розкриття і популяризацію бібліотечних фондів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про інформацію : Закон України, станом на 1 груд. 2002 р. / Верх. Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2002. – 24 с.
2. Закон про утворення фонду «Національної бібліотеки Української держави» // Бібл. вісн. – 1993. – № 3/4. – С. 12.
3. Від Тимчасового Комітету для заснування Національної Бібліотеки Української Держави в м. Києві : [2 верес. 1918 р.] // Книж. вісн. – 1919. – № [1]. – С. 1–4.
4. Статут Національної Бібліотеки Української Народної Республіки в м. Києві при Українській Академії Наук // Книжк. вісн. – 1919. – № 2. – С. 2–12.
5. Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1918–1941 / НАН України; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 1998. – 337с.
6. Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Історія Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 1941–1964 / НАН України; Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – К. : Наукова думка, 2003. – 357с.

7. Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Історія Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 1965–1991 / НАН України; Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – К., 2008. – 373 с.
8. Постернак С. П. Всенародна бібліотека України при Всеукраїнській академії наук у м. Києві / С. П. Постернак. – К. : Друк. Всеукр. Акад. Наук, 1923. – 63 с.
9. Постернак С. Всенародня Бібліотека України (До пятирічного ювілею) / С. Постернак // Бібліолог. вісті. – 1923. – Ч. 4. – С. 13–22.
10. Про заходи по поліпшенню використання наукової і технічної літератури зарубіжних країн // Вісн АН УРСР. – 1955. – № 9. – С. 74.
11. Франкомовні довідкові та бібліографічні видання XVIII – поч. XX ст. у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : наук. кат. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; уклад. : М. А. Стельмашева, А. М. Беба, Р. С. Кириченко ; наук. ред. Н. І. Малолетова. – К., 2008. – 248 с.
12. Черниш Н. І. Українська енциклопедична справа: історія розвитку, теоретичні засади підготовки видань / Черниш. – Л. : Фенікс, 1998. – 91 с.
13. Отчет о работе Библиотеки за 1967 год / АН УССР. Центр. науч. б-ка. – К., 1968. – 58, [25] с.
14. Архів НБУВ. оп. 1, спр. 64. – 28 арк.
15. Архів НБУВ. оп.1, спр. 222. Текстовой отчет о деятельности библиотеки за 1964 год. – 69 арк.
16. Архів НБУВ, оп.1, спр. 813, арк. 46.